

BEDÖMARGRUPPENS YTTRANDEAvdelning
Utvärderingsavdelningen

Lärosäte: Linköpings universitet
Yrkesexamen: Ämneslärarexamen med inriktning mot arbete i grundskolans årskurs 7-9 i undervisningsämnet svenska.
Samlat omdöme: Ifrågasatt kvalitet
<p>Sammanvägt bedöms bedömningsområdet Förutsättningar vara tillfredsställande.</p> <p>När det gäller personal framkommer att lärosätet har en tydlig plan och systematisk arbetsordning för både tjänsteplanering, kompetensförsörjning och kompetensutveckling. Personalen kan svara för den utbildningsvetenskapliga kärnans områden och tillfredsställer därmed de examensmål som avser UVK. För inriktningen svenska är personalen sårbar på kort sikt men bedömargruppen anser att lärosätet kommer att ha den vetenskapliga, pedagogiska och professionsrelaterade kompetens som behövs, när planerade nyrekryteringar är genomförda. Därför rekommenderar bedömargruppen att lärosätet stöttar ämnet så att rekryteringarna kan fullföljas. Lärosätets kompetensinventerings- och beställningssystem verkar se till att ämnet får tillräcklig kompetens när det gäller vetenskaplighet, professionsanknytning och pedagogik.</p> <p>Det finns en tillfredsställande utbildningsmiljö. De åtta utbildningsvetenskapliga kärnkurserna kan kopplas till olika forskningsområden och forskningsprojekt. Det finns aktiva forskare i utbildningen och en nära koppling mellan utbildning och forskning. En annan styrka är den tydliga kopplingen till professionen vilket sker genom kursmentorer som är verksamma gymnasielärare, VFU-handledare och personal med ämneslärarexamen. En av lärosätets styrkor är ämnesdidaktiken, både i forskning och i utbildning. Utvecklingsområden är att det saknas ämnesspecifik forskning, och man har en liten andel docenter och professorer som undervisar. Lärosätet behöver också driva forskning som inriktad mot årskurs 7–9 för att få en miljö som på ett konkret sätt är relevant för studenterna som siktar mot att undervisa i detta spann.</p> <p>Sammanvägt bedöms bedömningsområdet Utformning, genomförande och resultat vara inte tillfredsställande.</p> <p>Målet om ämneskunskaper för yrkesutövningen, inbegripet aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete, uppfylls inte. Det finns en stark ämnesdidaktisk anknytning och en ambition att integrera utbildningens olika delar, men de inledande kurserna präglas av en påfallande stoffträngsel. Bedömargruppen menar att lärosätet behöver fundera på nivån och den stora bredden som ska omfattas, och man måste hitta sätt för studenterna att fördjupa sina ämneskunskaper i svenska språket och litteraturvetenskap. Lärosätets svaghet är alltså balansen mellan ämnesdidaktik</p>

och ämneskunskaper och bedömaregruppen rekommenderar därmed lärosätet att se över strukturen för inriktningen mot årskurs 7–9.

Målet om vetenskapsteori och forskningsmetoder samt relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet uppfylls inte. I UVK uppfylls målet på grundläggande nivå eftersom det finns en progression i innehåll och examinationer i UVK och VFU som relateras till studentens ämnesstudier med avseende på fördjupad kunskap om vetenskapsteori och kvalitativa och kvantitativa metoder. För svenskämnet framgår att dock att fördjupningen inte sker. Det finns lärandemål från alla delkurser som stöttar vetenskaplighet men målet ska enligt lärosätet huvudsakligen komma till uttryck under de båda kurserna som omfattar självständigt arbete. Arbetena brister när det gäller fördjupad kunskap om vetenskapsteori eller kvalitativa och kvantitativa forskningsmetoder, och bedömaregruppen rekommenderar att lärosätet förstärker moment inom ämnet svenska som ger kunskap om vetenskaplighet, ämnesteorier och färdighet i att tillämpa både ämnesspecifika och generella vetenskapliga metoder. Lärosätet säkerställer däremot den andra delen av målet, att visa kunskap om relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet och dess betydelse för yrkesutövningen. Trots att UVK bidrar till måluppfyllelse anser bedömaregruppen att bristerna inom inriktningen svenska är så omfattande att utbildningen i sin helhet inte möjliggör och säkerställer måluppfyllelse.

Målet om att kritiskt och självständigt tillvarata och reflektera över egna och andras erfarenheter samt relevanta forskningsresultat uppfylls. Professionsanknytning är en av lärosätets styrkor för inriktningen svenska. Studenterna får successivt öva på att kritiskt och självständigt systematisera och reflektera. De exempel på lärandeaktiviteter och examination som är kopplade till det aktuella lärandemålet verkar, enligt bedömaregruppen, hänga ihop på ett sätt som säkerställer måluppfyllelse. Det finns en klar bild i matrisform av hur lärandemål, aktiva verb och aktiviteter som stöder studenters lärande och examination hänger ihop inom ramen för UVK och den verksamhetsförlagda utbildningen (VFU) samt i relation till studenternas ämnesstudier.

Målet om att tillämpa didaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik uppfylls. Målet examineras både inom ämnet och under VFU. Bedömaregruppen ser lärosätets integrerade ämnesdidaktik som en styrka, men menar att den kan behöva balanseras. Vissa ämneskunskaper är avsedda för att ge studenterna djupare förståelse för ämnet, och allt varken kan eller bör omsättas i klassrumspraktik. På lärosätet är man medvetna om detta och ger också studenterna ett visst stöd genom att låta dem reflektera över vad som kan omsättas i praktiken. Bedömaregruppen rekommenderar ändå lärosätet att i högre grad se över hur man kommunicerar sätt att omsätta kunskaper i handling. Måluppfyllelse säkerställs via progression mellan UVK, VFU och ämnesstudier, allmäntdidaktiska moment i UVK samt VFU.

Målet om att utveckla undervisning och pedagogisk verksamhet i syfte att stimulera varje elevs lärande uppfylls. Olika UVK-kurser innehåller examinationer och stöd till kommande VFU när det gäller specialpedagogik, elevers sociala relationer, gruppdynamik och grupprocesser, bedömning och dokumentation samt kamratbedömningar. Eftersom även VFU och ämne är integrerat tar lärosätet upp hur innehåll, lärandemål och examination i svenskämnet bidrar till måluppfyllelsen. Lärosätet visar hur man kopplar lärandemål till detta examensmål, och det är tydligt att studenterna får övning i att planera, genomföra, utvärdera och utveckla undervisning och den pedagogiska verksamheten både inom ämnet och under ämnes-VFU:n.

Målet om bedömningar utifrån relevanta aspekter samt hållbar utveckling uppfylls. Det sker via lärandemål för exempelvis värdegrundsfrågor, elevmångfald, forskningsetik, ledarskap, specialpedagogik och genomförandet av bedömningsprocesser. Lärosätet menar att ämnet i grunden utgår från att vetenskapliga, samhälleliga och etiska aspekter ska säkerställas under utbildningen. Bedömggruppen anser att det framför allt är den sociala sidan av hållbarhet som berörs, och rekommenderar lärosätet att se om man kan omfatta även andra aspekter av hållbarhet i större utsträckning.

Jämställdhetsperspektivet är väl förankrat i lärarutbildningen, och detta område är ett tydligt exempel på att lärosätets samlade kompetens tas tillvara. Lärosätet arbetar med bland annat genomlysning av utbildningsplaner, kursplaner, litteraturlistor och normkritiska perspektiv. Det finns ett genomtänkt upplägg av undervisningen om jämställdhet och jämställdhetsaspekter behandlas explicit i föreläsningar och seminarier. Bedömggruppen rekommenderar att man inför lärandemål som på ett tydligare sätt omfattar jämställdhet, för att stärka studenternas förmåga att beakta, kommunicera och förankra ett jämställdhetsperspektiv i pedagogisk verksamhet inom det egna ämnet.

Uppföljning, åtgärder och återkoppling sker via en kvalitets- och uppföljningsorganisation från övergripande universitetsnivå via programnivå och ned till institutions- och kursnivå, samt utifrån intressenter som lärare, VFU-handledare, studenter och alumner. Lärosätet har därmed rutiner för kvalitetsarbete på lärarutbildningen, vilka bedömggruppen uppfattar som tillräckliga, och resultat från kursvärderingar och annan uppföljning leder till åtgärder när det behövs. Samtidigt gör det nya utvärderingsverktyget att fler intressenter kan få återkoppling. Lärosätets kvarvaro ger inte indikationer på några oroväckande tendenser och det finns en organisation för att identifiera och stötta studenter i svårigheter. Studenter erbjuds bland annat vägledningssamtal, studentmentor och individuella som syftar till att synliggöra studenternas väg genom utbildningen i syfte att få dem att genomföra utbildningen inom planerad studietid.

Sammanvägt bedöms bedömningsområdet Studentperspektiv vara tillfredsställande.

Bedömggruppen menar att studenterna kan påverka utbildningens innehåll. De är representerade i institutionsstyrelsen och på institutionsnivå, och därutöver finns en studeranderepresentant i alla ämnesråden. Lärosätet har även diskussioner med studenter som har gått igenom inrikningens samtliga kurser. De har bland annat lett till att man bytt ut kurslitteratur och gjort förändringar för att få en tydligare kontinuitet i ämnet.

Sammanvägt bedöms bedömningsområdet Arbetsliv och samverkan vara tillfredsställande.

När det gäller arbetsliv och samverkan ger lärosätet ett antal exempel på hur samverkan sker med olika aktörer kopplade till studenternas framtida arbetsmarknad och intressenter som är viktiga för att utbildningen ska utveckla studenternas beredskap att möta förändringar i arbetslivet. Relevanta samarbeten sker med det omgivande samhället genom exempelvis Läslyftet och skolverksmoduler samt samverkan med skolor, men i självvärderingen identifieras också utvecklingsområden såsom alumnverksamhet. Man vill också ha mer utbyte med bibliotek och lärare som inbjuds att föreläsa. Bedömggruppen rekommenderar att lärosätet fullföljer sinaplaner för att få mer relevant samverkan.

Utbildningsvetenskaplig kärna

Bedömningsområde: Förutsättningar

Personal

Bedömning med motivering: *Antalet lärare och deras sammantagna vetenskapliga, professionsrelaterade och pedagogiska kompetens är adekvat och står i proportion till utbildningens volym, innehåll och genomförande på kort och lång sikt.*

I självvärderingen framgår att personalstyrkan omfattar ett fyrtiotal lärare, där en hög andel är tillsvidareanställda. Det finns en kärntrupp av lärare med större omfattning på sin undervisning som bidrar till kontinuitet och stabilitet för studenterna. Av lärartabellen framgår att personalen har hög nivå på disputerade inom relevanta ämnen för UVK: 70 procent, varav hälften har lärarutbildning. De flesta har ämneslärarutbildning, vilket är en styrka i fråga om den vetenskapliga och professionsrelevanta kompetensen. Som särskild resurs för professionsrelevans finns kursmentorerna som är verksamma gymnasielärare som är visstidsanställda och detta garanterar professionsanknytning. En annan lärarresurs är handledare för verksamhetsförlagd utbildning (VFU), där lärosätet samverkar med 19 kommuner. Riktlinjerna säger att studenterna ska få handledare i rätt ämne/ämnen, rätt inriktning och att handledaren ska ha genomgått en introduktion. I intervjuerna ställdes frågor om lärarnas möjligheter att bedriva undervisning och examinera studenterna i förhållande till tilldelad tid för VFU, tid för att utveckla VFU samt knyta kontakter med skolor och initiera samverkan. Lärosätet klargjorde att de som är redovisade i tabellen är VFU-ansvariga (kursansvariga) och inte handledare. Lärare som genomför trepartssamtal och ingår i besöksteam är alltså inte redovisade.

Lärosätet redogör i sin självvärdering för en tydlig plan och systematisk arbetsordning för både tjänsteplanering, kompetensförsörjning samt kompetensutveckling med vetenskaplig och högskolepedagogisk meritering. Uppföljningar av kompetens och kompetensförsörjningsanalyser sker varje år enligt självvärderingen. Medvetna rekryteringsprocesser är en annan del av kompetensförsörjningen. Det finns en bra överblick över personalen och en genomtänkt sammansättning av personal vid berörda institutioner utifrån pedagogisk, vetenskaplig och professionsrelaterad kompetens. Lärosätet kan uppvisa en strategi för både kort och lång sikt.

Utbildningsmiljö

Bedömning med motivering: *Det finns en för utbildningen vetenskaplig och professionsinriktad miljö och verksamheten bedrivs så att det finns ett nära samband mellan forskning och utbildning.*

I självvärderingen framgår att de flesta forskningsprojekten är kopplade till IBL (institutionen för beteendevetenskap och lärande), men några till Tema. Det finns aktiva forskare som ingår i utbildningen. Av självvärderingen framgår att de åtta utbildningsvetenskapliga kärnkurserna kan kopplas till olika forskningsområden/forskningsprojekt som finns inom bland annat de institutioner som levererar lärare till lärarutbildningen. Detta exemplifieras i självvärderingen av den utbildningsvetenskapliga kärnkurs som heter *Ledarskap och konflikthantering*, där den kursansvariga och samtliga föreläsare bedriver aktuell forskning inom kursens områden. I intervjuerna gav lärosätet ytterligare exempel på kopplingen mellan aktuell forskning och utbildning genom att undervisande lärare i UVK-kursen om bedömning är verksamma forskare inom bedömning och gemensamt tar fram

seminarieuppgifter för studenterna. Andra exempel är metoder för självskattning och att utvärdera den egna verksamheten som baseras på vetenskaplig forskning. Den progressionsmodell som utvecklats inom lärarutbildningen innebär att studenterna successivt utvecklar ämneskunskande, didaktiskt och vetenskapligt kunskande, vilket styrks i självvärderingen med hänvisning till lärandemål och betygskriterier.

Genom sin modell för progression genom programmet visar lärosätet att det finns en systematisk och genomtänkt struktur för hur utbildningens olika delar i form av den utbildningsvetenskapliga kärnan (UVK), verksamhetsförlagd utbildning (VFU) och ämnesstudier integreras samt den stegrande graden av svårighet från grundläggande nivå till avancerad nivå. Progressionen är tydligt knuten till utvecklingen av studenternas didaktiska och vetenskapliga kunskande. Lärosätet visar genom konkreta exempel på läranderesultat hur deras modell rymmer konstruktiv länkning mellan mål, innehåll och examinationer samt en uppdelning av examensmålen kunskap och förståelse, färdighet och förmåga samt värderingsförmåga och förhållningssätt. I självvärderingen är det tydligt att det finns ett professionsinriktat innehåll integrerat med olika vetenskapliga metoder och perspektiv. Bedömargruppen anser att detta främjar att studenterna utvecklar ett forskande förhållningssätt som grund för sin profession.

Lärosätet har via sitt kursbeställningssystem en god bild av lärarutbildningens vetenskapliga och professionsinriktade utbildningsmiljö genom att det finns en överblick över forskningsprojekt/forskningsområden och deras koppling till områden i den utbildningsvetenskapliga kärnan. Det finns alltså en övergripande struktur som kan ställa kvalitetskrav vid exempelvis kursbeställningar. Programråd, ämnesråd och UVK-råd har täta och regelbundna träffar.

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat

Måluppfyllelse av examensmål i kunskapsformen kunskap och förståelse

Bedömning med motivering: *Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar fördjupad kunskap om vetenskapsteori samt kvalitativa och kvantitativa forskningsmetoder, och visa kunskap om relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet och dess betydelse för yrkesutövningen.*

Lärosätet ger i självvärderingen en god bild av hur lärandemål samt aktiviteter som stöder studenters lärande och examination hänger ihop. Lärosätet beskriver och motiverar progressionen inom ramen för innehåll i UVK och VFU samt i relation till studenternas ämnesstudier med avseende på fördjupad kunskap om vetenskapsteori, kvalitativa och kvantitativa metoder, relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet och betydelsen för lärarens yrkesutövning. Lärosätet visar genom sin redogörelse för utvecklingsområden att kvalitetsarbetet fångar upp brister i planering och genomförande samt åtgärder för att utveckla och förbättra utbildningen. I en särskild kurs (UVK8) fördjupas och bearbetas målet särskilt via metodövningar, seminarier, workshoppar och en forskningspromemoria. Lärosätet visar i självvärderingen en medvetenhet om hur denna här kursen ska utvecklas för att möta studenternas lärande på ett tydligare sätt med relevans för professionen. Det är ett utvecklingsområde att tydliggöra professionsrelevansen och motivera studenterna inför kursen. I intervjun ställdes frågan om vilka förändringar och åtgärder som lärosätet gjort för att stärka kopplingen mellan studierna i UVK och yrkesutövningen samt motivera studenterna att läsa forskningsmetodik. Lärosätet angav att de infört moment som tränar studenterna att ställa frågor med

didaktisk relevans, att vara kritiska till sina egna ställningstaganden samt att de tydligare belyser hur lärarprofessionen utvecklats i ett vetenskapshistoriskt perspektiv. Fältanknutna och praktikorierade uppgifter är också en tydligare del av kursen.

Måluppfyllelse av examensmål i kunskapsformen färdighet och förmåga

Bedömning med motivering: *Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar fördjupad förmåga att kritiskt och självständigt tillvarata, systematisera och reflektera över egna och andras erfarenheter samt relevanta forskningsresultat för att därigenom bidra till utvecklingen av yrkesverksamheten och kunskapsutvecklingen inom ämnen, ämnesområden och ämnesdidaktik.*

I självvärderingen visar lärosätet hur det skapas förutsättningar för att studenten examineras på ett sådant sätt att målet uppnås. Det finns en klar bild i matrisform av hur lärandemål, aktiva verb och aktiviteter som stöder studenternas lärande och examination hänger ihop inom ramen för den utbildningsvetenskapliga kärnan (UVK) och den verksamhetsförlagda utbildningen (VFU) samt i relation till studenternas ämnesstudier. Riktat mot de olika inriktningarna för ämneslärarprogrammet finns relevanta styrdokument specifikt för 7–9 och gymnasieskolan. Lärosätet visar på progressionen genom undervisning inom de utbildningsvetenskapliga kärnkurserna och träning och tillämpning i den verksamhetsförlagda utbildningen. Studenterna ska självständigt kunna planera en vetenskaplig empirisk undersökning samt visa förmåga att utifrån självreflektion, kollegiala samtal och konstruktiv kritik utvecklas mot en professionell yrkesroll. Det presenteras tydliggöranden och rikliga exempel på hur undervisningen stödjer studenterna samt examinationsuppgifter av relevans för målet, exempelvis skriftliga och muntliga tentamina där studenterna ska visa hur de tar del av andras erfarenheter av utformning av examinationer samt diskussioner om kunskapsbedömning i seminarier. Lärosätet beskriver hur studenterna tar del av forskningsresultat och kopplar i viss mån detta till professionen under VFU och diskussioner om autentiska fall. Vidare anger lärosätet betyg och bedömning som ett utvecklingsområde. Det anses vara ett forskningsområde i snabb utveckling och lärosätet menar att arbetet med utvecklingsområdet underbyggs och premieras av att lärarna själva bedrivit forskning eller aktivt forskat i området.

Bedömargruppen ser lärosätets översiktliga och genomtänkta upplägg av progression med lärandemål, formulering av aktiva verb, beskrivning av lärandeaktiviteter och undervisningsformer, självstudier och examinationsformer med angivna betygsgrader som ett gott exempel på konstruktiv länkning.

Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar förmåga att tillämpa sådan didaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik som krävs för undervisning och lärande inom det eller de ämnen som utbildningen avser och för den verksamhet i övrigt som utbildningen avser.

I självvärderingen presenterar lärosätet en översiktlig tabell (tabell 7) av lärandemål av relevans för examensmålet under studentens hela utbildning. Tabellen ger en god överblick av lärandemål där tyngdpunkten i de inledande kurserna – med undantag för VFU i UVK2 – är inriktade mot universitetsförlagda delar. De avslutande lärandemålen examineras i verksamhetsförlagd utbildning (VFU) via en skriftlig och en muntlig uppgift där studenterna funderar över ett dilemma om didaktiska eller sociala dimensioner. Därutöver ska studenterna redovisa planering och genomförande av

undervisning kopplat till ämnet. Bedömggruppen noterar att den inledande UVK-kursen (UK1) rymmer introducerande och grundläggande moment för målet som handlar om färdighet och förmåga.

I den avslutande VFU-kursen finns ett antal relevanta mål som handlar om färdighet och förmåga inom ramen för didaktik. I lärosätets översiktmatris (tabell 7) över UVK-kurser och VFU som anses vara betydelsefulla för examensmålet anges inte specifika aktiviteter som stöder studenternas lärande och examination, utan de presenteras separat utifrån UK1 och avslutande VFU. Inom ramen för detta mål visar lärosätet ett gott exempel på progression mellan UVK, VFU och ämnesstudier.

Självvärderingen ger konkreta exempel på lärandeaktiviteter som visar färdighet och förmåga när det gäller ämne och ämnesdidaktik. Där framgår en progression inom ramen för innehåll i UVK, VFU och studenternas ämnesstudier. De introducerande delar som finns i inledande UVK-delar fördjupas med moment som handlar om färdighet och förmåga, och då med koppling till ämnesdidaktik. Dessa kompletterar på ett bra sätt de allmändidaktiska moment som skrivs fram i självvärderingen för UVK. Lärosätet anger att införandet av den tregradiga betygsskalan för VFU föranledde ett utvecklingsarbete om examinationer i programmets VFU-kurser. En tyngdpunkt i detta arbete gäller frågan om tillämpning som en del av lärandemål, examinationer och betygskriterier samt omdömesformulär som används av VFU-handledare, examinator och för studenter. I intervjun beskrev lärosätet att examination av VFU sker via en VFU-dagbok för studenter, bedömningsformulär som stöd till handledare, s.k. fältmentorer samt uppföljande samtal via digitala kommunikationsverktyg.

Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar förmåga att självständigt och tillsammans med andra planera, genomföra, utvärdera och utveckla undervisning och den pedagogiska verksamheten i övrigt i syfte att på bästa sätt stimulera varje elevs lärande och utveckling.

Lärosätets beskrivning av arbetet med bedömningsgrunden täcker in både målets del om undervisningspraktik, dels övergripande utvärderings- och utvecklingsarbete. När det gäller undervisning täcks detta in av olika UVK-kurser som innehåller stöd till kommande verksamhetsförlagd utbildning (VFU), specialpedagogik, elevers sociala relationer, gruppdynamik och gruppprocesser, bedömning och dokumentation samt kamratbedömningar. Lärare förutsätts och förväntas ofta delta i utvecklingsarbete på organisationsnivå, och utvärdering och utvecklingsarbete är ett av den utbildningsvetenskapliga kärnans områden. Detta belyses särskilt i UVK7.

Det tvärvetenskapliga samarbetet med psykolog- eller socionomstudenter ses som ett gott exempel, liksom att studenterna får möta representanter från bland annat Skolinspektionen. I intervjun klargjorde lärosätet att mötet med psykologer och socionomer bidrar till att studenterna lär sig hantera variationer i grupp, samt hur individanpassning och gruppanpassning sker utifrån sociala relationer och kulturella faktorer. Här, liksom för övriga examensmål, visar lärosätet en medvetenhet om hur de två inriktningarna – 7–9 samt gymnasieskolan – tillgodoses med relevant fokus. Särskilt positivt är att man i UVK7 även tar upp vuxenutbildningen, som ofta lyser med sin frånvaro och att lärosätet i den avslutande VFU-kursen förefaller ta ett seriöst grepp om utvärdering av undervisningen på olika sätt. Lärosätet kan både beskriva och motivera progressionen inom ramen för UVK och VFU samt i relation till studentens ämnesstudier med aktiva verb och lärandeaktiviteter (tabell 10).

Bedömggruppen ser det också som ett gott exempel att UVK innehåller inslag med fokus på att öva och lära sig undervisning, dokumentation, kartläggning, stöd på individ-, grupp- och organisationsnivå, samverkan med specialpedagog, enligt tidigare angivna synpunkter. Exempelen är konkreta och det förekommer bedömningskriterier.

Lärosätet identifierar ett utvecklingsområde som handlar om att studenterna vill ha mer inslag av metodik, mer uppgifter och innehåll kopplat till verksamma lärares erfarenheter samt kontextuell kunskap baserad på förtroget om pedagogisk verksamhet i mer övergripande mening som förekommer i skolan. För att utveckla detta har lärosätet infört en särskild "mentorsstrimma" som lyfter frågor om kontakt med vårdnadshavare, mentorskap och hur lärares ledarskap relaterar till stödet för den enskilde elevens lärande och utveckling. I det arbetet finns en kursmentor för UVK som samarbetat med kursmentorer från ämnena. Inslaget är inte ett obligatoriskt moment, och detta är enligt lärosätet sannolikt ett skäl till att studenternas deltagande hittills inte motsvarat förväntningarna. En annan tänkbar förklaring är att kursen är krävande och att studenterna är så pass tidigt i sin utbildning kan ha svårt att relatera till mentorsstrimmans innehåll. Därför har lärosätet planerat att göra mentorsstrimman till ett obligatoriskt moment som också examineras i avslutande VFU. Bedömggruppen ser detta som en rimlig och väl avvägd åtgärd för utvecklingsarbetet.

Måluppfyllelse av examensmål i kunskapsformen värderingsförmåga och förhållningssätt

Bedömning med motivering: *Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar förmåga att i det pedagogiska arbetet göra bedömningar utifrån relevanta vetenskapliga, samhällsliga och etiska aspekter med särskilt beaktande av de mänskliga rättigheterna, i synnerhet barnets rättigheter enligt barnkonventionen, samt en hållbar utveckling.*

Lärosätet redogör i självvärderingen för hur examensmålets olika delar examineras enligt en progression i UVK-kurserna och verksamhetsförlagd utbildning (VFU). Progressionen inom ramen för innehåll i utbildningsvetenskapliga kärnan (UVK) och VFU samt i relation till studenternas ämnesstudier (lärosätet hänvisar här också till del 2 av självvärderingen) framgår med avseende på lärandemål för exempelvis värdegrundsfrågor, elevmångfald, forskningsetik, ledarskap, specialpedagogik och genomförandet av bedömningsprocesser. Inom ramen för de UVK-kurser som anges förekommer exempel på lärandemål i kurserna, vilka stärker redogörelsen av att studenterna under utbildningen får möjligheter att uppnå examensmålet. Lärosätet beskriver särskilt hur lärandemål, aktiviteter som stöder studenters lärande och examination hänger ihop genom att exemplifiera med UVK-kurs 4. Workshoppar ger studenterna möjlighet till träning och reflektion över lärares professionella förhållningssätt i svåra situationer. Olika etiska perspektiv och specifikt fokus på mänskliga rättigheter finns uttalat i UVK, medan det är mindre uttalat för hållbar utveckling. Lärosätet visar genom sin redogörelse för utvecklingsområden att det är medvetet om bristerna i hur hållbar utveckling skrivs fram i utbildningen. Bedömggruppen instämmer i lärosätets bedömning att hållbar utveckling behöver komma in tydligare i lärandemål och belysas ur sina olika dimensioner.

Jämställdhet

Bedömning med motivering: *Ett jämställdhetsperspektiv beaktas, kommuniceras och förankras i utbildningens innehåll, utformning och genomförande.*

I självvärderingen och intervjuerna framkom att lärosätet aktivt arbetar för att jämställdhetsperspektivet både ska genomsyra lärarutbildningens organisation och ingå i programmets innehåll och genomförande. Lärosätet arbetar med bland annat genomlysning av utbildningsplaner, kursplaner, litteraturlistor och normkritiska perspektiv. En satsning sedan 2005 är också en genuslektor per fakultet/område som har tid i tjänst att jobba med dessa frågor riktat mot styrelse, program och samverkan med studentkårer och studentrepresentanter. Lärosätet har utvecklade rutiner och processer och i beställningen av kurser till institutionerna föreskrivs att internationalisering, genus, klass och etnicitet ska beaktas vid utformningen av kurserna. Detta ska också synliggöras i lärandemål, kursinnehåll, arbetsformer eller val av litteratur och examinationer. Kurserna planeras så att både män och kvinnor finns representerade bland lärarna, både som föreläsare och seminarieledare i den mån det är möjligt, och bifogad lärarlista visar en jämn könsfördelning. Även arbetsformerna beaktar jämställdhet genom att lärarna ser till att båda könen finns representerade i seminariegrupperna i den mån det är möjligt.

Det finns ett genomtänkt upplägg av undervisningen om jämställdhet. Mot bakgrund av lärandemål i tre olika utbildningsvetenskapliga kärnkurser redogörs för lärandeaktiviteter om jämställdhet, exempelvis om bemötande och förmåga att analysera exempelvis hur skolan sorterar utifrån genus. Sammantaget innebär detta att studenterna får en samlad kunskap om genus och jämställdhet för att kunna omsätta i handling/förhållningssätt i skolan. I självvärderingen framgår att en större andel män än kvinnor gör avbrott i sin utbildning, särskilt på inriktningen mot gymnasieskolan.

Uppföljning, åtgärder och återkoppling

Bedömning med motivering: *Utbildningens innehåll, utformning, genomförande och examination följs systematiskt upp. Resultaten av uppföljningen omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.*

I självvärderingen beskriver lärosätet en kvalitets- och uppföljningsorganisation från övergripande universitetsnivå via program- och ned till institutions- och kursnivå. Utöver lärosätets generella sexårscykel för programutvärdering så listas en mängd olika typer av kvalitetsgranskningar av ämneslärarprogrammet, som sammantaget innebär att programmet på olika sätt genomlysas och att underlag genereras för utveckling på olika nivåer i programmet. Dessa nivåer omfattar lokala kursutvärderingar till övergripande budget och genomströmning. De ämnes- och programansvariga aktörerna är involverade i flera av dem. Synpunkter hämtas även in från alumner i en återkommande enkät. Också VFU-placeringar utvärderas och följs upp efter varje VFU-period, vilket ska ses som en positiv rutin för att kunna kvalitetssäkra den verksamhetsförlagda utbildningen som en central del i genomförande av programmet. Genomströmningsanalyser sker och digitala enkäter används för att samla underlag. Återkoppling sker till studenter och kursansvariga. En tydlig systematik beskrivs, där det även lyfts klara exempel på hur uppföljningen har omsatts i förbättringsåtgärder. Lärosätet ger i detta avseende konkreta exempel på förändringar efter utvärderingar. Studenternas synpunkter på UVK5 ledde till att examinationen utökades med en analys av ett fall och att längre seminarietid genomfördes. Ett annat exempel är att lärosätet i strukturplanen bytte plats på UVK7 och UVK8 som ett resultat av synpunkter. Resultaten återkopplas till samma studenter som skrev den, och förändringar redovisas till de nya studenter som läser kursen efter. Bedömargruppen ser detta som ett gott exempel på att åtgärder görs som en direkt följd av studenternas synpunkter.

Lärosätet verkar för att studenten genomför utbildningen inom planerad studietid.

Självvärderingen redogör för en lång rad av olika undersökningar, utvärderingar, dialoger, uppföljningar och analyser som används för att få en bild av studenternas resultat och väg genom utbildningen i förhållande till bl.a. planerad studietid. Studenter erbjuds vägledningssamtal och en rad åtgärder nämns som syftar till att synliggöra studenternas väg genom utbildningen i syfte att få dem att genomföra utbildningen inom planerad studietid. Utöver att team följer upp studenter som inte följer studietakten och upprättar individuella studieplaner för dem finns stödundervisning för studenter. Det nämns också studentmentorer som ger nya studenter stöttning. Relaterat till kurserna är det främst genom rutiner för examination och om-examination som studenterna kan undvika dröjsmål. Direktiv för publicering av scheman och litteraturlistor finns för att studenterna ska kunna planera sin tid.

Bedömningsområde: Studentperspektiv

Studentperspektiv

Bedömning med motivering: *Studenten ges möjlighet att ta en aktiv roll i arbetet med att utveckla utbildningens innehåll och genomförande.*

Utifrån självvärderingen som underlag konstaterar bedömggruppen att studenterna har möjlighet att påverka sin utbildning i beslutsfattande organ på alla nivåer. Genom studentkåren utses studentrepresentanter från alltifrån övergripande beslutande och beredande organ (styrelsen för utbildningsvetenskap; kvalitetsuppföljning) till organ som mer direkt berör ämnesläro-utbildningen (VFU-studentråd, UK-råd, ämnesråd, team). Dessutom samverkar studenterna med genuslektorn. Alla studenter får möjlighet att utvärdera kurser i lärosätets digitala utvärderingssystem. Skriftliga enkäter till kurser kompletteras med muntliga synpunkter från studenterna. Vidare har studenterna möjlighet att påverka sin utbildning genom att välja inriktningar och andraämne, t.ex. kan 7–9-inriktningen vänta till termin 4 innan studenterna väljer mellan 2-ämnes- och 3-ämneskombinationer.

Bedömggruppen anser att studiementorsprogrammet är ett föredömligt exempel på hur studenternas erfarenheter kan tillvaratas i utbildningen, där mer erfarna studenter kan stötta nya och lyfta frågor ur studenternas perspektiv till studievägledaren och den programansvariga. Ett annat föredömligt exempel är att lärosätet har infört en introduktionsutbildning för studentrepresentanter.

Självvärderingen tar upp problemet med att representationen blir svag om intresset för att engagera sig bland studenterna är lågt. Detta problem försöker man komma till rätta med genom att informera om vilka möjligheter till studentinflytande som finns och genom att utbilda studentrepresentanter.

Bedömningsområde: Arbetsliv och samverkan

Arbetsliv och samverkan

Bedömning med motivering: *Utbildningen är utformad och genomförs på sådant sätt att den är användbar och utvecklar studentens beredskap att möta förändringar i arbetslivet. Relevant samverkan sker med det omgivande samhället.*

Lärosätet ger ett antal exempel på hur samverkan sker med olika aktörer kopplade till studenternas framtida arbetsmarknad och intressenter som är viktiga för att utbildningen ska utveckla studentens beredskap att möta förändringar i arbetslivet. Samtliga av dessa exempel ger ett intryck av att

lärosätet bedriver relevant samverkan som bidrar till kvaliteten i programmets genomförande. I intervjuerna framhölls särskilt den betydelse som utvecklingen av ett vetenskapligt förhållningssätt i dialog med både yrkesverksamma lärare och företrädare för andra humanvetenskapliga professioner har för att studenterna ska kunna möta ett föränderligt arbetsliv.

En huvudsaklig samverkansytta är den verksamhetsförlagda utbildningen som studenterna genomför både kopplat till UVK och sina ämnesstudier. Förutom VFU finns andra former för samverkan, bland annat genom "kursmentorer" där yrkesverksamma lärare deltar i kurser på lärarutbildningen. I självvärderingen och i intervjuerna beskriver lärosätet att kursmentorer stödjer studenterna om exempel på digitalisering i skolan, diskussioner om mångfald och etnicitet och kopplar alltså utbildningen till den aktuella situationen i skolan. Detta ser bedömargruppen som ett positivt grepp, eftersom kursmentorens funktion är att närmare koppla utbildningen till den aktuella situationen i skolan. Det bidrar till att utveckla studenternas beredskap att möta förändringar i arbetslivet.

En annan arena för samverkan med arbetslivet är Skolsamverkan som syftar till dialog mellan lärosätet och huvudmännen. Genom denna samverkansform sker seminarier inom exempelvis digitalt lärande för lärare och studenter. Det finns en inbyggd progression i programmet för att utveckla dessa kunskaper. Etnicitet och mångfald är andra teman, liksom angivna exempel under redogörelsen för examensmålen som att samverka med socionom- och psykologstudenter i fallstudier utifrån barnets perspektiv. Samverkan med Skolinspektionen, rektorer och kommunen sker också, vilket breddar studenternas inblick i arbetslivet.

Lärosätet samverkar med alumner genom att en del alumner nu är handledare på VFU och alumner också kan dela med sig av erfarenheter från utlandsstudier. Här identifierar lärosätet ett utvecklingsområde: tillvaratagandet av alumners erfarenheter är något som lärosätet vill utveckla mer, till exempel genom att ordna alumnträffar.

Samlat omdöme utbildningsvetenskaplig kärna

Bedömning med motivering: *Tillfredsställande*

Att bedömningsgrunder är tillfredsställande eller inte och att mål uppfylls eller inte inom utbildningsvetenskaplig kärna vägs samman med motsvarande bedömningar inom ämnes- och ämnesdidaktiska studier. Denna sammanvägning framgår i det samlade omdömet för examenstillståndet, det vill säga för utbildningen i sin helhet.

När det gäller personal framkommer att lärosätet har en tydlig plan och systematisk arbetsordning för både tjänsteplanering, kompetensförsörjning och kompetensutveckling. Personalen kan svara för den utbildningsvetenskapliga kärnans områden och tillfredsställer därmed de examensmål som avser UVK.

Med hänvisning till utbildningsmiljön redovisar lärosätet tillfredsställande professionsrelaterad, vetenskaplig och pedagogisk kompetens. De åtta utbildningsvetenskapliga kärnkurserna kan kopplas till olika forskningsområden/forskningsprojekt. Det finns aktiva forskare i utbildningen och en nära koppling mellan utbildning och forskning. Professionsrelevansen tillgodoses genom kursmentorer som är verksamma gymnasielärare, VFU-handledare och personal med ämneslärarexamen.

Målet om vetenskapsteori och forskningsmetoder samt relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet säkerställs genom progressionen inom ramen för och examination av innehåll i UVK och VFU samt i relation till studentens ämnesstudier med avseende på fördjupad kunskap om vetenskapsteori och kvalitativa och kvantitativa metoder. Relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet samt betydelsen för lärarens yrkesutövning säkerställs.

Målet om att kritiskt och självständigt tillvarata och reflektera över egna och andras erfarenheter samt relevanta forskningsresultat examineras på ett sådant sätt att målet uppnås. Det finns en klar bild i matrisform av hur lärandemål, aktiva verb och aktiviteter som stöder studenters lärande och examination hänger ihop inom ramen för den utbildningsvetenskapliga kärnan (UVK) och den verksamhetsförlagda utbildningen (VFU) samt i relation till studenternas ämnesstudier.

Målet om att tillämpa didaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik säkerställs via progression mellan UVK, VFU och ämnesstudier, allmändidaktiska moment i UVK samt verksamhetsförlagd utbildning. Målet om att utveckla undervisning och pedagogisk verksamhet för att stimulera varje elevs lärande säkerställs i olika UVK-kurser som innehåller stöd till kommande verksamhetsförlagd utbildning (VFU), specialpedagogik, elevers sociala relationer, gruppdynamik och grupprocesser, bedömning och dokumentation samt kamratbedömningar.

Målet om bedömningar utifrån relevanta aspekter samt hållbar utveckling säkerställs via lärandemål för exempelvis värdegrundsfrågor, elevmångfald, forskningsetik, ledarskap, specialpedagogik och genomförandet av bedömningsprocesser.

Lärosätet arbetar med bland annat genomlysning av utbildningsplaner, kursplaner, litteraturlistor och normkritiska perspektiv. Det finns ett genomtänkt upplägg av undervisningen om jämställdhet.

Uppföljning, åtgärder och återkoppling sker via en kvalitets- och uppföljningsorganisation från övergripande universitetsnivå via programnivå och ned till institutions- och kursnivå, samt utifrån intressenter som lärare, VFU-handledare, studenter och alumner.

Studenter erbjuds bland annat vägledningssamtal, studentmentorer och individuella som syftar till att synliggöra studenternas väg genom utbildningen i syfte att få dem att genomföra utbildningen inom planerad studietid.

Studentperspektivet säkerställs genom att studenterna har möjlighet att påverka sin utbildning i beslutsfattande organ på alla nivåer. Alla studenter får möjlighet att utvärdera kurser i lärosätets digitala utvärderingssystem. Skriftliga enkäter till kurser kompletteras med muntliga synpunkter från studenterna.

När det gäller arbetsliv och samverkan ger lärosätet ett antal exempel på hur samverkan sker med olika aktörer kopplade till studenternas framtida arbetsmarknad och intressenter som är viktiga för att utbildningen ska utveckla studenternas beredskap att möta förändringar i arbetslivet.

Ämnes- och ämnesdidaktiska studier

Bedömningsområde: Förutsättningar**Personal**

Bedömning med motivering: *Antalet lärare och deras sammantagna vetenskapliga professionsrelaterade och pedagogiska kompetens är adekvat och står i proportion till utbildningens volym, innehåll och genomförande på kort och lång sikt.*

Lärosätets ämneslärarprogram ingår i ett system där man centralt inventerar kompetensbehov och därefter beställer kompetens från institutionerna. Det är värdinstitutionen för svenska som ser till att beställningen tillgodoses när det gäller ämneskompetens och ämnesdidaktisk, professionsrelaterad och pedagogisk kompetens för utbildningen. Vid anställning av lärare ställer lärosätet krav på att personen har gått högskolepedagogiska kurser. När det gäller de tillsvidareanställda lärarna följer värdinstitutionen för svenska årligen upp kompetens och kompetensutveckling, enligt självvärderingen. Under intervjuerna framhålls även att det finns centrala medel för kompetensutveckling att söka på lärosätet. Bedömaregruppen menar att detta system är ett bra exempel på hur lärosätet garanterar att det är en balans i lärarutbildningens alla delar. Bedömaregruppen vill dock påpeka att systemet måste fungera ömsesidigt, så att även institutionerna får styra vilken kompetens som behövs, och lärosätet behöver se till att en kontinuerlig dialog förs.

Ett stort antal lektorer och adjunkter är involverade i lärosätets ämneslärarutbildning i svenska. Enligt lärartabellen har de flesta också undervisning på andra utbildningar och undervisar endast några procent på ämneslärarprogrammet. Under intervjuerna framkom det att bemanningssituationen kan vara pressad för lärarna, men att lärosätet är på väg att anställa nydisputerade personer. Personalen är därmed sårbar på kort sikt men bedömaregruppen ser att bemanningen kommer att förstärkas på lång sikt. Bedömaregruppen rekommenderar lärosätet att fullfölja de pågående rekryteringarna och se till att ledningen är lyhörd för lärarnas undervisningssituation.

Inom programmet finns flera väletablerade forskare samt lärare med tydlig anknytning till professionen, till exempel kursmentorer. I ämnet svenska finns en mentor som arbetar i grundskolans senare år, och denna mentor bidrar kontinuerligt med professionsanknytning under utbildningen. Detta ser bedömaregruppen positivt på och bedömer att professionsanknytningen är tillgodosedd.

Bedömaregruppen anser att lärosätet har en tillfredsställande situation när de planerade nyrekryteringarna är genomförda. Bemanningen kommer då att förstärkas både på lång och på kort sikt. Lärosätets kompetensinventerings- och beställningssystem tillgodoser att ämnet får tillräcklig kompetens när det gäller vetenskaplighet, professionsanknytning och pedagogik.

Utbildningsmiljö

Bedömning med motivering: *Det finns en för utbildningen vetenskaplig och professionsinriktad miljö och verksamheten bedrivs så att det finns ett nära samband mellan forskning och utbildning.*

En av lärosätets styrkor är ämnesdidaktiken, både i forskning och i utbildning. Det finns exempelvis forskningsprojekt inom skrivdidaktik, textforskning och litterära begrepp, som har en koppling till utbildningen. En annan styrka är den tydliga kopplingen till professionen, till exempel genom en kursmentor som är verksam i skolan. Bedömaregruppen menar att de svagheter som finns i miljön,

såsom svag ämnesspecifik forskning eller en liten andel docenter och professorer som undervisar i ämnet, vägs upp av att lärosätet är så starkt inom ämnesdidaktik.

Av självvärderingen, lärartabellerna och intervjuerna framgår det för bedömargruppen att lärosätet har etablerade forskare som bedriver forskning som är viktig för svenskämnet, och att lärarna deltar i relevanta forskningsnätverk. Eftersom forskningen är ämnesdidaktisk kan den enkelt kopplas till konkreta kurser, vilket också görs genom kurslitteratur och föreläsningssinnehåll. Det finns vidare planer på att rekrytera fler forskare som har ny forskarutbildning i de aktuella ämnena. Bedömargruppen menar att det är viktigt att de etablerade forskarna också undervisar eller är delaktiga i att utveckla utbildningen. Av lärartabellen att döma har de flesta lärare en ganska liten del av sin tid förlagd till ämneslärarprogrammet.

Utbildningsmiljön för studenterna är gynnsam eftersom forskning bedrivs inom en rad relevanta områden, till exempel lärares skrivdidaktiska utveckling och mediebruk samt multimodal läsning. Lärosätet har dock identifierat ett behov av att bedriva fler forskningsprojekt som mer direkt anknäver till studenter som har inriktning mot år 7–9. Den analysen håller bedömargruppen med om och ser det som viktigt att detta identifierade behov tillfredsställs. Bedömargruppen rekommenderar att man fortsätter att söka medel centralt vid lärosätet för lektors och adjunkters vetenskapliga kompetensutveckling. Den årliga uppföljningen av kompetens bör kunna omfatta en konkret plan för lektorernas och adjunkternas vetenskapliga meritering så att fler kan bli docenter respektive forskarutbildade. Bedömargruppen rekommenderar därmed lärosätet att ge förutsättningar för de undervisande lärarna att utveckla utbildningsmiljön för studenter med inriktning mot år 7–9.

Lärosätet framhåller också i självvärderingen att man har seminarier som inte är lärarledda, där studenterna på egen hand genomför uppgifter. Underlaget visar dock inte vad den egentliga skillnaden är mellan lärarlösa seminarier och schemalagda grupparbeten, och av intervjuerna att döma är det snarare fler lärarledda seminarier som skulle kunna öka kvaliteten. Bedömargruppen rekommenderar lärosätet att diskutera syfte och mål med seminarier som inte är lärarledda, tillsammans med studenter, lärare och programansvariga.

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat

Måluppfyllelse av examensmål i kunskapsformen kunskap och förståelse

Bedömning med motivering: *Utbildningen möjliggör inte genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer inte genom examination, att studenten när examen utfärdas visar sådana ämneskunskaper som krävs för yrkesutövningen, inbegripet såväl överblick över ämnesstudiernas huvudområde som fördjupade kunskaper inom vissa delar av detta område och insikt i aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete.*

Lärosätet beskriver i självvärderingen upplägget för ämnesstudierna som en första och en andra termin där ämnets delar introduceras, och enligt lärosätet får studenterna även en fördjupning i ämnesdidaktiken. Till detta kommer även verksamhetsförlagd utbildning (VFU) inom ämnet om 7,5 högskolepoäng. Strukturen på utbildningen innebär enligt självvärderingen att mycket av ämnesområdet svenska avhandlas på kort tid, och sedan följer terminer med självständiga arbeten för de studenter som ska bli ämneslärare med inriktning mot grundskolans årskurs 7–9. Utbildningen innehåller ett så kallat forskningskonsumerande och ett forskningsproducerande arbete, varav det senare ligger på avancerad nivå. Studenter som har kombinationen svenska och samhällskunskap,

och skriver sina självständiga arbeten i samhällskunskap, har dock en studiegång som ser lite annorlunda ut. Dessa studenter har mer samläsning med blivande gymnasielärare, vilket ger dem fler kurser med specifikt ämnesinnehåll.

Bedömgårgruppen anser att de inledande kurserna på grundläggande nivå och fortsättningsnivå präglas av en påfallande stofffrängsel. Under den första terminen ska studenterna tillgodogöra sig grunderna i grammatik, språkhistoria, grannspråk, språksociologi, litteraturhistoria, litteraturteori och litterär textanalys. Under intervjuerna bekräftades bedömgårgruppens bild av att lärosätet behöver fundera på nivån och den stora bredden som ska omfattas. Efter de två första terminerna har alltså studenterna fått med sig de ämneskunskaper som de sedan använder under de ämnesdidaktiskt inriktade självständiga arbetena. Kurserna är anpassade efter de förkunskaper som studenterna med inriktning mot årskurs 7–9 har. I det forskningskonsumerande arbetet görs en litteraturstudie, och det andra självständiga arbetet innebär en forskningsproduktion, en egen undersökning. Det senare arbetet är enligt självvärderingen utbildningsvetenskapligt, med inriktning svenskämnet didaktik, av döma av ett lärandemål som exemplifieras återkommande.

En av lärosätets styrkor är den ämnesdidaktiska anknytningen och ambitionen att integrera utbildningens olika delar, enligt bedömgårgruppen. Ett konkret exempel på det är när studenterna spelar in sig själva under sin ämnes-VFU under den andra inriktningsterminen och sedan använder inspelningen som underlag för analys under en kurs i retorik. Det finns också en strävan efter att samverka mer med kurser inom den utbildningsvetenskapliga kärnan (UVK), vilket bedömgårgruppen ser positivt på.

När det gäller ämnesfördjupning finns brister i flera av de självständiga arbeten som bedömgårgruppen tagit del av. På lärosätet är man medvetna om problemet, och under intervjuerna beskrev man att ämnet inom ramen för det första självständiga arbetet har infört några gemensamma obligatoriska texter som studenterna läser. Lärosätet ser också gärna att studenterna använder språkvetenskapliga eller litteraturvetenskapliga metoder i det senare arbetet, men att studenterna själva helst använder traditionellt ämnesdidaktiska metoder såsom intervjuer. Bedömgårgruppen menar att initiativet till viss gemensam obligatorisk läsning inom ramen för det första självständiga arbetet är lovvärt, och föreslår en utökning och tydligare styrning av de texter som studenter behöver ta till sig. Ett annat förslag på styrning är att göra det obligatoriskt för studenterna att använda språkvetenskapliga eller litteraturvetenskapliga metoder i arbetena, eller att utgå från teorier från dessa ämnesområden. Ytterligare en annan lösning vore att lägga ämnes-VFU utanför poängomfånget för ämnesstudierna, men studenterna skulle då eventuellt gå miste om möjligheten att spela in sig i klassrummet och sedan använda inspelningen som underlag under sin kurs i retorik.

Sammantaget uppnår inte lärosätet målet och bedömgårgruppen rekommenderar att man ser över strukturen för inriktningen mot årskurs 7–9. Det behövs fördjupade kunskaper i ämnet om utbildningen ska göra det möjligt för studenterna att nå en tillräcklig nivå där de kan använda metoder i språkvetenskap eller litteraturvetenskap i de självständiga arbetena. Dagens struktur verkar lägga grunden till ett språkvetenskapligt eller litteraturvetenskapligt arbete, men fördjupningen är sedan ämnesdidaktisk, vilket leder till diskontinuitet, trots lärosätets omfattande arbete med progression. Lärosätet verkar i huvudsak säkerställa bredd när det gäller de delar av ämnet som inte är ämnesdidaktik, och studenterna stöter troligen på problem när de ska utveckla elevers

ämneskunskaper om deras egna kunskaper inte är fördjupade. Bedömaregruppen ser att studenterna tvekar inför att använda litteraturvetenskapliga och språkvetenskapliga metoder i sina självständiga arbeten, och menar att det kan vara ett symptom på detta problem.

Utbildningen möjliggör inte genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer inte genom examination, att studenten när examen utfärdas visar fördjupad kunskap om vetenskapsteori samt kvalitativa och kvantitativa forskningsmetoder, och visar kunskap om relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet och dess betydelse för yrkesutövningen.

I självvärderingen redovisar lärosätet sitt arbete med att utveckla studenternas vetenskaplighet och förtrogenhet med metoder. Det finns lärandemål från alla delkurser som stöttar vetenskaplighet, fram till terminerna med självständigt arbete, men målet sägs huvudsakligen komma till uttryck under de båda kurserna som omfattar självständigt arbete. Där menar lärosätet att studenterna också får mer kunskap om kvalitativa och kvantitativa metoder. I flera av de självständiga arbeten som bedömaregruppen tagit del av visar inte studenterna att de har fördjupad kunskap om vetenskapsteori eller kvalitativa och kvantitativa forskningsmetoder på ett sätt som skulle varit relevant för det specifika arbetet, och därför menar bedömaregruppen att det kan finnas problem med hur lärosätet arbetar. I flera av arbetena visar studenterna inte tillräcklig vetenskaplighet och/eller kunskaper om olika sorters metoder, eller hur de ska tillämpas. I de självständiga arbetena hänvisar studenterna i det som är det som kallas produktionsarbetet i flera fall till det som kallas konsumtionsarbetet som om det förra vore känt för läsaren. Texterna kan därmed inte betraktas som autonoma, utan de ingår snarare i ett lärosätesspecifikt sammanhang. Detta ser bedömaregruppen som en svaghet, eftersom vetenskapliga arbeten som regel är autonoma. Både i självvärderingen och under intervjuerna beskriver lärosätet hur man har lagt in extra obligatorisk läsning som ska ge ämnesfördjupning eller ämnesbredd inför studenternas självständiga arbeten, men även om lärosätet arbetar aktivt med hela målet får studenterna tydligen inte tillräckligt med stöd. Det verkar som om de behöver bli säkrare när det gäller vetenskaplighet i allmänhet, men också inom ämnet. Bedömaregruppen rekommenderar därmed att lärosätet förstärker moment inom ämnet svenska som ger kunskap om vetenskaplighet och ämnesteorier samt färdighet i att tillämpa både generella och ämnesspecifika vetenskapliga metoder. För självständiga arbeten i svenska verkar det inte räcka med det mer generella stödet från teori- och metodkurser inom UVK.

Lärosätet kan däremot tydligt visa hur man säkerställer att studenterna kan visa kunskap om relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet samt dess betydelse för yrkesutövningen. I självvärderingen beskrivs hur detta återkommer under hela utbildningen och att perspektivet finns i den forskning som lärarna relaterar till studenternas erfarenheter. I självvärderingen finns exempelvis en beskrivning av arbete med tentamensfrågor som rör undervisning om skrivhandlingar, vilket kräver kunskap om relationen mellan vetenskap och beprövad erfarenhet samt förmågan att reflektera över den. Också kurslitteraturen sägs ha detta fokus. Bedömaregruppen ser därmed den delen av målet som uppfylld, i synnerhet som studenterna i de självständiga arbetena har kunskap om kopplingen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet.

Måluppfyllelse av examensmål i kunskapsformen färdighet och förmåga

Bedömning med motivering: *Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar fördjupad förmåga att*

kritiskt och självständigt tillvarata, systematisera och reflektera över egna och andras erfarenheter samt relevanta forskningsresultat för att därigenom bidra till utvecklingen av yrkesverksamheten och kunskapsutvecklingen inom ämnen, ämnesområden och ämnesdidaktik.

Ämnesdidaktik och professionsanknytning är några av lärosätets styrkor i svenskläro-utbildningen. I självvärderingen beskriver lärosätet att studenterna successivt får öva på kritiskt och självständigt systematiserande och reflekterande. Hela 17 lärandemål pekar mot att studenterna utvecklar dessa förmågor, som alla omfattar förväntningar på att studenterna tillvaratar, systematiserar och reflekterar. Ett exempel från litteraturvetenskapen är ett lärandemål för en kurs under andra terminen där studenterna ska beskriva hur litteraturdidaktiska begrepp kan omsättas i skolans praktik. Lärandemålet kräver att de är väl insatta i forskning och kan göra relevanta och systematiska reflektioner om tillämpning. Studenterna läser en del kurslitteratur som är specifikt anpassad för yrkesverksamheten för årskurs 7–9. De lärandeaktiviteter och examinationer som är kopplade till det aktuella lärandemålet för kursen verkar, enligt bedömargruppen, hänga ihop på ett sätt som säkerställer målet.

Med kunskapsutveckling avser lärosätet dels de bidrag som de självständiga arbetena resulterar i, dels det erfarenhetsutbyte som studenterna har sinsemellan under seminarier. Lärosätet framhåller dock att bidragen till kunskapsutvecklingen inte är så omfattande och räckvidden inte så stor, och det är en rimlig och insiktsfull reflektion, menar bedömargruppen. Inom utbildningens ramar är det inte helt lätt att göra några tydliga avtryck. När det gäller detta mål uppvisar de självständiga arbetena, tillsammans med lärosätets resonemang och exemplifiering i självvärderingen, en tillräckligt hög grad av måluppfyllelse, enligt bedömargruppen.

Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar förmåga att tillämpa sådan didaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik som krävs för undervisning och lärande inom det eller de ämnen som utbildningen avser och för den verksamhet i övrigt som utbildningen avser.

Det framgår av självvärderingen att operationaliseringar av ämneskunskaper ska finnas med under hela utbildningen. Till en början reflekterar studenterna över hypotetiska tillämpningar, case, där de övar på att göra rimliga ämnesdidaktiska och metodiska överväganden. Under VFU:n får studenterna prova i praktiken för att sedan återkoppla sina vunna erfarenheter till ämnesdidaktiska och metodiska resonemang under campuskurser. Det finns alltså en koppling mellan campusförlagda kurser och VFU-kurser.

I självvärderingen visar lärosätet exempel på hur målet examineras, både inom ämnet och under VFU:n. Ämnesdidaktik och metodik på högskoleförlagda kurser examineras enligt självvärderingen genom att studenterna exempelvis övar på att bedöma och ge respons på autentiska elevtexter, med utgångspunkt i textanalytiska och skrivpedagogiska metoder. Det sker genom en hemtentamen. Ett annat exempel gäller att planera ett större undervisningsområde i litteratur, och det examineras både under VFU och på efterföljande högskoleförlagda kurser. Bedömargruppen menar att lärosätet genom sin exemplifiering visar att målet säkerställs.

Studenterna som har inriktning mot årskurs 7–9 arbetar till exempel med elevtexter från dessa år och bedömningsmetodik för samma åldersspann. Lärosätet påpekar både i självvärderingen och under

intervjuerna att man saknar en del litteratur för just dessa elever, och ett utvecklingsområde är att beforska årskurs 7–9 ytterligare, något som bedömargruppen uppmuntrar.

Bedömargruppen ser dock att lärosätets styrka, det vill säga den integrerade ämnesdidaktiken, kan behöva balanseras. Vissa ämneskunskaper är avsedda för att ge studenterna en djupare förståelse för ämnet, och allt varken kan eller bör omsättas i klassrumspraktik. Detta är man medvetna om, och studenterna får också ett visst stöd genom att de får reflektera över vad som kan omsättas i praktiken. Bedömargruppen vill ändå rekommendera lärosätet att ytterligare se över hur man kommunicerar hur kunskaper ska omsättas i klassrummet. Sammantaget anser bedömargruppen att lärosätet visar att man uppfyller målet.

Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar förmåga att självständigt och tillsammans med andra planera, genomföra, utvärdera och utveckla undervisning och den pedagogiska verksamheten i övrigt i syfte att på bästa sätt stimulera varje elevs lärande och utveckling.

Lärosätet beskriver i självvärderingen att detta mål ombesörjs tydligast under VFU:n. Studenter med inriktning mot 7–9 har sin VFU fördelad på flera ämnen, och en VFU-kurs är specifikt kopplad till svenskan. Studenter som har kombinationen svenska och samhällskunskap har emellertid två VFU-kurser som specifikt rör svenska, och den senare innebär ett större helhetsansvar, enligt självvärderingen. Eftersom VFU och ämne är integrerat tar lärosätet upp även hur innehåll, lärandemål och examination i svenskämnet bidrar till måloppfyllelsen. I självvärderingen framgår hur man kopplar ett eller flera lärandemål till detta mål under alla terminer, förutom under de självständiga arbetena. Enligt bedömargruppen är det därmed tydligt att studenterna får övning i att planera, genomföra, utvärdera och utveckla undervisningen och den pedagogiska verksamheten, både inom ämnet och under ämnes-VFU:n. Ett exempel är ett lärandemål där studenterna ska visa att de kan anpassa undervisningen till elevers olika förkunskaper och förutsättningar. Ett annat lärandemål innebär att studenterna diskuterar bedömning av specifika elevtexter. Lärosätet framhåller även i självvärderingen att det finns en progression i vad som förväntas av studenternas förmåga. Inriktningen har också en betoning på studenternas självständighet i utbildningen. Bedömargruppen tolkar lärosätets beskrivning som att ämnet på ett rimligt sätt bidrar till att uppfylla detta mål.

Måloppfyllelse av examensmål i kunskapsformen värderingsförmåga och förhållningssätt

Bedömning med motivering: *Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar förmåga att i det pedagogiska arbetet göra bedömningar utifrån relevanta vetenskapliga, samhällsliga och etiska aspekter med särskilt beaktande av de mänskliga rättigheterna, i synnerhet barnets rättigheter enligt barnkonventionen, samt en hållbar utveckling.*

Lärosätet menar att ämnet i grunden utgår från att vetenskapliga, samhällsliga och etiska aspekter ska säkerställas under utbildningen. Det låter som en rimlig grund för bedömargruppen, om än något vagt beskriven. I självvärderingen för inriktningen svenska lyfter lärosätet dock fram tio konkreta, och enligt bedömargruppen, relevanta lärandemål som examineras under svenskkurserna, framför allt under ämnes-VFU:n. Ett exempel är att kunna urskilja hur sociala och kognitiva faktorer påverkar ungas lärande. Uppfyllelsen under ämnesstudierna gäller framför allt social hållbarhet och

värdegrundsfrågor som visar sig i litteraturstudier och i språksociologi med språkförhållanden i Sverige och Norden. Lärandemålen rör exempelvis litteratur i förhållande till kulturella, teknologiska och samhällsliga förändringar, eller skrivutveckling i förhållande till sociala faktorer.

Mänskliga rättigheter aktualiseras under ämnesstudierna när texter såsom reklam, propaganda och skönlitteratur analyseras ur bland annat ett normkritiskt, intersektionellt och postkolonialt perspektiv.

Bedömggruppen anser att det framför allt är den sociala sidan av hållbarhet som berörs och rekommenderar lärosätet att undersöka om man kan omfatta även andra aspekter av hållbarhet i större utsträckning. Säkerställandet av målet och progressionen kan också explicitgöras genom hela utbildningen.

Jämställdhet

Bedömning med motivering: *Ett jämställdhetsperspektiv beaktas, kommuniceras och förankras i utbildningens innehåll, utformning och genomförande.*

Jämställdhetsperspektivet är väl förankrat i lärarutbildningen, och detta område är ett tydligt exempel på att lärosätets samlade kompetens tas tillvara. I självvärderingen nämns flera sätt att medvetandegöra jämställdhetsperspektivets betydelse. Ett exempel är det jämställdhetsarbete som är generellt för hela lärosätet och som bland annat omfattar en plan för jämställdhetsorientering med konkreta åtgärder som ska säkerställa lärosätets jämställdhetsarbete. Ett annat exempel är en så kallad genuslektor som är anställd för att öka medvetenheten om genusperspektiv under utbildningen och i det pedagogiska arbetet. Ett tredje exempel är att studentgrupper blandas i syfte att undvika en skev könsfördelning. Bedömggruppen anser därmed att det övergripande arbetet med jämställdhet på lärosätet är gediget och genomgripande.

När det gäller svenskämnet specifikt behandlar man, enligt självvärderingen, jämställdhetsaspekter explicit i föreläsningar och seminarier. Jämställdhet syns mest i ett lärandemål för en språksociologikurs där kön tas upp som en av flera faktorer för språklig variation. Enligt självvärderingen ska både kvinnors och mäns erfarenheter komma till uttryck och beaktas under utbildningen. När det gäller kurslitteraturen eftersträvas också en jämn fördelning av kvinnliga och manliga författare. Bedömggruppen rekommenderar att man inför lärandemål som på ett tydligare sätt omfattar jämställdhet, för att stärka studenternas förmåga att beakta, kommunicera och förankra ett jämställdhetsperspektiv i pedagogisk verksamhet inom det egna ämnet.

Uppföljning, åtgärder och återkoppling

Bedömning med motivering: *Utbildningens innehåll, utformning, genomförande och examination följs systematiskt upp. Resultaten av uppföljningen omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.*

Av självvärderingen framgår att lärosätet har rutiner för kvalitetsarbete på lärarutbildningen, vilka bedömggruppen uppfattar som tillräckliga. Resultat från kursvärderingar och annan uppföljning leder också till åtgärder när det behövs. I självvärderingen nämns till exempel att studenter haft önskemål om en fördjupad uppföljning av VFU:n, varpå lärosätet genomfört seminarier med det temat, ledda av en kursmentor som är specifik för lärarutbildningen mot årskurserna 7–9. Lärarna

har också initierat en förändring, nämligen att studenterna inför sitt första självständiga arbete läser en sammanställning av artiklar för att bli bättre förberedda inför det egna arbetet.

I det centrala utvärderingssystemet Evaluate arbetar lärosätet med en ny funktion som ska börja användas 2019. Med den ska kursansvariga kunna återkoppla resultaten till både de studenter som har utvärderat en kurs och de studenter som läser kursen nästa gång. Bedömargruppen ser det som positivt att studenter på detta sätt direkt ser utfallet av uppföljningen. Inom svenskämnet planerar lärarna att dessutom genomföra mittkursutvärderingar för kurser som omfattar minst 30 högskolepoäng. Bedömargruppen rekommenderar lärosätet att fullfölja dessa planer. För övrigt ger man återkoppling även till ämnesråd, och där ingår lärare, kursmentorn och representanter för studenterna.

Lärosätet verkar för att studenten genomför utbildningen inom planerad studietid.

Lärosätets kvarvaro är på ungefär genomsnittsnivån för landet, och inom ämneslärarprogrammet gör den programansvariga utbildningsledaren varje år genomströmningsanalyser. Analyserna redovisas inför styrelsen för utbildningsvetenskap, som kan besluta om eventuella åtgärder.

Enligt självvärderingen har lärosätet ett systematiskt kvalitetsarbete och man arbetar för att studenterna ska få en tydlig överblick över moment, krav och kopplingar mellan mål, aktiviteter och examination. Målsättningen är att ge studenterna tydliga ramar för kurser, innehåll och förväntningar. Studenter som ber om extra återkoppling kan också få det, och det finns språkstödande verksamhet att hänvisa studenter till. Bedömargruppen anser att lärosätet gör systematiska uppföljningar och man gör tillräckligt för att hantera kvarvaro. Ämnet svenska ingår i detta system och det finns exempel på åtgärder som lärosätet riktar direkt till studenter på svenskläro-utbildningen.

Bedömningsområde: Studentperspektiv

Studentperspektiv

Bedömning med motivering: *Studenten ges möjlighet att ta en aktiv roll i arbetet med att utveckla utbildningens innehåll och genomförande.*

Studeranderepresentanter finns i institutionsstyrelsen och på institutionsnivå, och därutöver finns en studeranderepresentant i vart och ett av ämnesråden, vilka sammanträder tre gånger per år. Lärosätet har även diskussioner med studenter som har gått igenom inriktningens samtliga kurser. I ämnesrådet för studentrepresentanten studenternas talan i olika frågor och samlar in information som återkopplas till lärarna. Av självvärderingen framgår det att utvecklingsfrågor som är kopplade till svenskämnet tas upp varje gång ämnesrådet sammanträder. Bedömargruppen menar att studenter således kan påverka utbildningens innehåll. Efter diskussioner med studenterna har man bland annat bytt ut kurslitteratur och gjort förändringar för att få en tydligare kontinuitet i ämnet. Ett annat exempel är att ordningen på kurserna är omgjord enligt studenters önskemål. Lärosätet ska utvärdera nyordningen under 2019.

Ett sätt att väcka studenternas engagemang är att under mötena lägga stort fokus på deras åsikter, och lärosätet anser att man lyckats bra med att engagera studentrepresentanter. Bedömargruppen anser att lärosätet tillgodoser målet i tillräckligt hög grad.

Bedömningsområde: Arbetsliv och samverkan**Arbetsliv och samverkan**

Bedömning med motivering: *Utbildningen är utformad och genomförs på sådant sätt att den är användbar och utvecklar studentens beredskap att möta förändringar i arbetslivet. Relevant samverkan sker med det omgivande samhället.*

I det samlade underlaget beskriver lärosätet svensk lärarutbildningen som flexibel, och ett exempel från intervjuerna är att styrdokument diskuteras generellt och inte bara förbereder studenterna på hur läroplaner och kursplaner i svenska ser ut i dagsläget. Genom doktoranders forskning om läromedel och olika medier kan lärosätet också på ett aktuellt sätt anknyta till digitalisering. Bedömargruppen menar att dessa inslag i utbildningen bidrar till att utbildningen är användbar och utvecklar studentens beredskap för att möta förändringar i arbetslivet.

Inom svenskämnet finns samarbeten med det omgivande samhället genom Läsllyftet och skolverksmoduler samt samverkan med skolor. Men enligt självvärderingen identifierar man också utvecklingsområden, till exempel alumnverksamhet och mer utbyte med bibliotek och lärare som inbjuds att föreläsa. Bedömargruppen håller med om att lärosätet skulle kunna ha mer inslag av relevant samverkan. Det finns många aspekter av arbetslivet som det går att förbereda studenterna på, till exempel olika huvudmän, samtal med föräldrar, svåra elevsamtal och kollegial samverkan. Bedömargruppen rekommenderar att lärosätet fullföljer planerna på att utveckla samverkan med det omgivande samhället.

Samlat omdöme ämnes- och ämnesdidaktiska studier

Bedömning med motivering: *Inte tillfredsställande*

Att bedömningsgrunder är tillfredsställande eller inte och att mål uppfylls eller inte inom ämnes- och ämnesdidaktiska studier vägs samman med motsvarande bedömningar inom utbildningsvetenskaplig kärna. Denna sammanvägning framgår i det samlade omdömet för examenstillståndet, det vill säga för utbildningen i sin helhet.

Personalen är sårbar på kort sikt men bedömargruppen anser att lärosätet kommer att ha den vetenskapliga, pedagogiska och professionsrelaterade kompetens som behövs, när planerade nyrekryteringar är genomförda. Därför rekommenderar bedömargruppen att lärosätet stöttar ämnet så att rekryteringarna kan fullföljas. Lärosätets kompetensinventerings- och beställningssystem verkar se till att ämnet får tillräcklig kompetens när det gäller vetenskaplighet, professionsanknytning och pedagogik.

Det finns en tillfredsställande utbildningsmiljö och en av lärosätets styrkor är ämnesdidaktiken, både i forskning och i utbildning. En annan styrka är den tydliga kopplingen till professionen, till exempel genom kursmentorer som är verksamma i skolor. Utvecklingsområden är att det saknas ämnesspecifik forskning, och man har en liten andel docenter och professorer som undervisar. Lärosätet behöver också driva forskning som inriktad mot årskurs 7–9 för att få en miljö som på ett konkret sätt är relevant för studenterna som siktar mot att undervisa i detta spann.

Målet om ämneskunskaper för yrkesutövningen, inbegripet aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete, uppfylls inte. Det finns en stark ämnesdidaktisk anknytning och en ambition att integrera utbildningens olika delar, men de inledande kurserna präglas av en påfallande stoffträngsel. Bedömggruppen menar att lärosätet behöver fundera på nivån och den stora bredden som ska omfattas, och man måste hitta sätt för studenterna att fördjupa sina ämneskunskaper i svenska språket och litteraturvetenskap. Bedömggruppen rekommenderar därmed lärosätet att se över strukturen för inriktningen mot årskurs 7–9.

Målet om vetenskapsteori och forskningsmetoder samt relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet uppfylls inte. Det finns lärandemål från alla delkurser som stöttar vetenskaplighet men målet ska enligt lärosätet huvudsakligen komma till uttryck under de båda kurserna som omfattar självständigt arbete. Arbetena brister när det gäller fördjupad kunskap om vetenskapsteori eller kvalitativa och kvantitativa forskningsmetoder och bedömggruppen rekommenderar att lärosätet förstärker moment inom ämnet svenska som ger kunskap om vetenskaplighet, ämnesteorier och färdighet i att tillämpa både ämnesspecifika och generella vetenskapliga metoder. Lärosätet säkerställer däremot den andra delen av målet, att visa kunskap om relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet och dess betydelse för yrkesutövningen.

Målet om att kritiskt och självständigt tillvarata och reflektera över egna och andras erfarenheter samt relevanta forskningsresultat uppfylls. Professionsanknytningen är en av lärosätets styrkor i inriktningen svenska. Studenterna får successivt öva på att kritiskt och självständigt systematisera och reflektera. De exempel på lärandeaktiviteter och examination som är kopplade till det aktuella lärandemålet verkar, enligt bedömggruppen, hänga ihop på ett sätt som säkerställer måluppfyllelse.

Målet om att tillämpa didaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik uppfylls. Målet examineras både inom ämnet och under VFU. Bedömggruppen ser lärosätets integrerade ämnesdidaktik som en styrka, men menar att den kan behöva balanseras. Vissa ämneskunskaper är avsedda för att ge studenterna djupare förståelse för ämnet, och allt varken kan eller bör omsättas i klassrumspraktik. På lärosätet är man medvetna om detta och ger också studenterna ett visst stöd genom att låta dem reflektera över vad som kan omsättas i praktiken. Bedömggruppen rekommenderar ändå lärosätet att i högre grad se över hur man kommunicerar sätt att omsätta kunskaper i handling.

Målet om att utveckla undervisning och pedagogisk verksamhet i syfte att stimulera varje elevs lärande uppfylls. Eftersom VFU och ämne är integrerat tar lärosätet upp hur innehåll, lärandemål och examination i svenskämnet bidrar till måluppfyllelsen. Lärosätet visar hur man kopplar lärandemål till detta examensmål, och det är tydligt får övning i att planera, genomföra, utvärdera och utveckla undervisning och den pedagogiska verksamheten både inom ämnet och under ämnes-VFU:n.

Målet om bedömningar utifrån relevanta aspekter samt hållbar utveckling uppfylls. Lärosätet menar att ämnet i grunden utgår från att vetenskapliga, samhälleliga och etiska aspekter ska säkerställas under utbildningen. Bedömggruppen anser att det framför allt är den sociala sidan av hållbarhet som berörs, och rekommenderar lärosätet att se om man kan omfatta även andra aspekter av hållbarhet i större utsträckning.

Jämställdhetsperspektivet är väl förankrat i lärarutbildningen, och detta område är ett tydligt exempel på att lärosätets samlade kompetens tas tillvara. När det gäller svenskämnet specifikt behandlas jämställdhetsaspekter explicit i föreläsningar och seminarier. Bedömaregruppen rekommenderar att man inför lärandemål som på ett tydligare sätt omfattar jämställdhet, för att stärka studenternas förmåga att beakta, kommunicera och förankra ett jämställdhetsperspektiv i pedagogisk verksamhet inom det egna ämnet.

Lärosätet har rutiner för kvalitetsarbete på lärarutbildningen, vilka bedömaregruppen uppfattar som tillräckliga, och resultat från kursvärderingar och annan uppföljning leder till åtgärder när det behövs. Samtidigt gör det nya utvärderingsverktyget att fler intressenter kan få återkoppling. Lärosätets kvarvarande ger inte indikationer på några oroväckande tendenser och det finns en organisation för att identifiera och stötta studenter i svårigheter.

Bedömaregruppen menar att studenterna kan påverka utbildningens innehåll. De är representerade i institutionsstyrelsen och på institutionsnivå, och därutöver finns en studeranderepresentant i alla ämnesråden. Lärosätet har även diskussioner med studenter som har gått igenom inriktningens samtliga kurser. De har bland annat lett till att man bytt ut kurslitteratur och gjort förändringar för att få en tydligare kontinuitet i ämnet.

När det gäller arbetsliv och samverkan finns inom svenskämnet relevanta samarbeten med det omgivande samhället genom exempelvis Läslyftet och skolverksmoduler samt samverkan med skolor, men i självvärderingen identifieras också utvecklingsområden såsom alumnverksamhet. Man vill också ha mer utbyte med bibliotek och lärare som inbjuds att föreläsa. Bedömaregruppen rekommenderar att lärosätet fullföljer sina planer för att få mer relevant samverkan.

Från: [Sofia Kvist Lindholm](#)
Till: [utvitsy](#)
Kopia: [Sebastian Steele](#); [Registrator vid Linköpings universitet](#); [Ragnhild Löfgren](#); [Maria Fält](#); [Cecilia Lindgren](#); [Jörgen Nissen](#); [Ann-Kari Sundberg](#); [Helena Köhler](#)
Ärende: 411-00374-18 LiUs svar på preliminärt yttrande gällande ämneslärarexamen 7-9 svenska
Datum: den 19 december 2019 22:31:36
Bilagor: [LiUs svar på preliminärt yttrande gällande ämneslärarexamen 7-9 svenska.pdf](#)

Hej!

Översänder här LiUs svar på det preliminära yttrandet gällande utbildningsutvärdering av Ämneslärarexamen med inriktning mot arbete i grundskolans årskurs 7-9 i undervisningsämnet svenska.

Med vänlig hälsning

Sofia Kvist Lindholm [fil.dr.]

Samordnande programansvarig utbildningsledare, UV

Kansliet för Utbildningsvetenskap, KfU

581 83 Linköping

Telefon: 013 28 29 08

Besök oss gärna på: liu.se

Svar på delning av preliminärt yttrande gällande utbildningsutvärdering av Ämneslärarexamen med inriktning mot arbete i grundskolans årskurs 7-9 i undervisningsämnet svenska

Linköpings universitet (LiU) har beretts möjlighet att kontrollera innehållet i det preliminära yttrandet och påpeka eventuella sakfel och faktafel. I bifogad handling påtalas ett antal sakfel som bör föranleda en omprövning av den preliminära bedömning som rör måluppfyllelse av examensmål 1 och 2 i kunskapsformen kunskap och förståelse.

I tjänsten

Cecilia Lindgren
Prodekan för Utbildningsvetenskap, LiU

Universitetskanslersämbetets utbildningsutvärderingar

Delnings svar – synpunkter på preliminärt yttrande

Lärosäte: Linköpings universitet

Yrkesexamen: Ämneslärarexamen med inriktning mot arbete i grundskolans årskurs 7-9 i undervisningsämnet svenska.

Bilaga: 411-00374-18_LIU_7-9_Svenska

Använd en delningsmall per bilaga som delats.

Lärosätet ges möjlighet att kontrollera innehållet i det preliminära yttrande och påpeka eventuella sak/-faktafel. Synpunkterna på yttrandet bör utgå från de bedömningsområden och bedömningsgrunder som ingått i utvärderingen.

Ange i tabellen vilken sida i yttrandet korrigeringen avser, vid behov kan tabellen byggas ut. Korrigeringarna bör hållas så kortfattade som möjligt. Observera att det inte är möjligt att inkomma med ny fakta som ej fanns tillgänglig i de ursprungliga underlagen.

Lärosätets svar skickas senast den 19 december 2019 till utvitsy@uka.se med kopia till sebastian.steele@uka.se. Ange **411-00374-18** i ärendemeningen.

Exempel

Sida	Stycke	Rad	Korrigering
2	3	5	Antal helårsstudenter uppgår till 25, ej 45.

Bedömningsområde: Förutsättningar

Personal			
Sida	Stycke	Rad	Korrigering

Utbildningsmiljö			
Sida	Stycke	Rad	Korrigering

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat

Måluppfyllelse – kunskap och förståelse			
Sida	Stycke	Rad	Korrigerig
			<p>Examensmål: ”visa sådana ämneskunskaper som krävs för yrkesutövningen, inbegripet såväl överblick över ämnesstudiernas huvudområde som fördjupade kunskaper inom vissa delar av detta område och insikt i aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete.”</p>
3	2	1-3	<p>Bedömning A: ”Lärosätet beskriver i självvärderingen upplägget för ämnesstudierna som en första och en andra termin där ämnets delar introduceras, och enligt lärosätet får studenterna även en fördjupning i ämnesdidaktiken.”</p>
4	2	7-8	<p>”Lärosätet verkar i huvudsak säkerställa bredd när det gäller de delar av ämnet som inte är ämnesdidaktik.”</p>
			<p>Sakfel A: Bedömningen utgår ifrån att ”de delar av ämnet som inte är ämnesdidaktik” inte fördjupas. Detta är fel i sak. - Även <i>fördjupning</i> i ”de delar av ämnet som inte är ämnesdidaktik” sker under termin 2, se t ex självvärdering tabell 2 på s. 8 och tabell 3 på s. 9 med tillhörande text. - <i>Fördjupning</i> i ämnet sker även genom självständigt arbete del 1. Detta arbete utgår ifrån en ämnesdidaktiskt relevant frågeställning men innebär samtidigt en fördjupning i studier som rör områden inom ämnet svenska. Självständigt arbete 1 har dock inte använts som underlag för granskningen, vilket får konsekvenser för bedömningen.</p>
4	2	2-4	<p>Bedömning B: ”Det behövs fördjupade kunskaper i ämnet om utbildningen ska göra det möjligt för studenterna att nå en tillräcklig nivå där de kan använda metoder i språkvetenskap eller litteraturvetenskap i de självständiga arbetena.”</p>
4	2	9-11	<p>”Bedömargruppen ser att studenterna tvekar inför att använda litteraturvetenskapliga och språkvetenskapliga metoder i sina självständiga arbeten, och menar att det kan vara ett symptom på detta problem”.</p>
			<p>Sakfel B: Bedömningen utgår från att graden av fördjupade kunskaper i ämnet, och därmed uppfyllelse av examensmålet, kan bedömas utifrån metodval i det andra självständiga arbetet om 15 hp. Att de självständiga arbetena har en ämnesdidaktisk inriktning, och att studenterna i arbete 2 inte i så hög utsträckning använder litteraturvetenskapliga och språkvetenskapliga metoder, tas därmed som intäkt för brister i ämnesdjup. Detta är fel i sak. - Modellen med självständiga arbeten som behandlar ämnesdidaktiskt relevanta frågeställningar har stöd i förarbetena till lärarutbildningsreformen 2011: ”Ämnesstudierna bör ha en tydlig ämnesdidaktisk prägel för att på bästa sätt förbereda studenterna för det kommande yrket som lärare” (Prop. 2009/10:89, s.</p>

3	5	1-4	<p>25). Modellen är dessutom granskad och godkänd i samband med beviljande av examenstillstånd.</p> <p>- Fördjupade kunskaper inom "vissa delar" av området, som examensmålet kräver, uppvisas på flera olika sätt i utbildningen. Det finns inget i bedömningsgrunden som kräver att dessa fördjupade kunskaper ska komma till uttryck just genom val av vissa metoder för självständigt arbete. Genom det självständiga arbetets ämnesdidaktiska karaktär står dessutom en mängd olika metoder till buds utöver de som anges önskvärda i yttrandet. Metod ska väljas utifrån studiens syfte och frågeställningar och urvalet av arbeten som granskats visar att det finns en variation i metodval och att exempel finns på den typ av metoder som bedömnarna efterfrågar.</p> <p>Bedömning C: <i>"När det gäller ämnesfördjupning finns brister i flera av de självständiga arbeten som bedömargruppen tagit del av. På lärosätet är man medvetna om problemet, och under intervjuerna beskrev man att ämnet inom ramen för det första självständiga arbetet har infört några gemensamma obligatoriska texter som studenterna läser."</i></p> <p>Sakfel C: Skrivningen ovan antyder att lärosätet ser problem med ämnesdjup som visar på bristande måluppfyllelse. Så är inte fallet. Lärosätet menar att utbildningen som helhet ger studenterna de kunskaper som examensmålet kräver. Däremot har ett arbete genomförts för att ytterligare stärka de ämnesteoretiska delarna och stötta val av även språkvetenskapliga och litteraturvetenskapliga metoder. Detta har <i>inte</i> föranletts av identifierade brister i måluppfyllelse utan av en ambition att ständigt öka studenternas möjlighet att lära och göra självständiga val inom ramen för sina studier.</p> <p>Bedömning D: <i>"I det forskningskonsumerande arbetet görs en litteraturstudie, och det andra självständiga arbetet innebär en forskningsproduktion, en egen undersökning. Det senare arbetet har enligt självvärderingen ett lärandemål som är utbildningsvetenskapligt, med inriktning svenskämnets didaktik."</i></p> <p>Sakfel D: Det lärandemål som hänvisas till i yttrandet är det som angavs <i>som exempel</i> i självvärderingen (s 8 tabell 2, se tabellhuvud). Kursen har betydligt fler lärandemål. Om bedömningen av kursens inriktning och karaktär grundas på missuppfattningen att den endast har ett lärandemål, bör bedömningen omprövas.</p>
4	4	2-8	<p>Examensmål: "Visa fördjupad kunskap om vetenskapsteori samt kvalitativa och kvantitativa forskningsmetoder, och visa kunskap om relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet och dess betydelse för yrkesutövningen."</p> <p>Bedömning A: <i>"Det finns lärandemål från alla delkurser som stöttar vetenskaplighet, fram till terminerna med självständigt arbete, men målet sägs huvudsakligen komma till uttryck under de båda kurserna som omfattar självständigt arbete. Där menar lärosätet att studenterna också får mer kunskap om kvalitativa och kvantitativa metoder. Fler än hälften av de självständiga arbeten som bedömargruppen tagit del av visar inte att studenten har fördjupad kunskap om vetenskapsteori eller</i></p>

4	4	8-11	<p><i>kvalitativa och kvantitativa forskningsmetoder, och därför anser bedömargruppen att det finns problem med hur lärosätet arbetar.”</i></p> <p>Sakfel A: Skrivningen ovan antyder att studenten i just sitt självständiga arbete del 2 måste visa hela den fördjupade kunskap om vetenskapsteori eller kvalitativa och kvantitativa forskningsmetoder som examensmålet kräver. Detta är fel i sak. Enligt bedömningsgrunden ska utbildningen i sin <i>helhet</i>, inte dess separata delar, visa på måluppfyllelse.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Examensmålet hanteras och examineras i hög grad i UVK, särskilt UK8 ”Vetenskapsteori och metod”. Detta påvisas tydligt i självvärderingen del 1, men förbises i bedömningen av måluppfyllelse i föreliggande yttrande. - Vetenskapsteori och kvalitativa och kvantitativa metoder hanteras i hög grad även i självständigt arbete del 1. Detta arbete syftar till att studera en ämnesdidaktisk frågeställning utifrån forskning där studenten möter olika vetenskapliga perspektiv och metoder. Självständigt arbete 1, som nämns i självvärderingen, har dock inte använts som underlag för granskningen, vilket får konsekvenser för bedömningen. <p>Bedömning B: <i>”Arbetena visar inte på vetenskaplighet och/eller kunskaper om olika sorters metoder, eller hur de ska tillämpas”.</i></p> <p>Sakfel B: Bedömningen utgår ifrån att varje enskilt produktionsarbete skall visa på studentens kunskap om <i>olika</i> metoder och dess tillämpningar. Detta är fel i sak.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Varje enskilt produktionsarbete kan inte, och skall inte, visa bredden av metoder. Metoden/metoderna väljs utifrån frågeställningen och avspeglar inte studentens kunskaper om <i>olika</i> metoder och hur de skall tillämpas. -Av yttrandet framgår inte om de självständiga arbetena anses brista i tillämpningen av den <i>valda</i> metoden. -Arbetena visar <i>sammantaget</i> på en bredd av metoder då 3 olika metoder finns representerade i de 5 arbetena.

Måluppfyllelse – färdighet och förmåga			
Sida	Stycke	Rad	Korrigerig

Måluppfyllelse – värderingsförmåga och förhållningssätt			
Sida	Stycke	Rad	Korrigering

Jämställdhet			
Sida	Stycke	Rad	Korrigering

Uppföljning, åtgärder och återkoppling			
Sida	Stycke	Rad	Korrigering

--	--	--	--

Bedömningsområde: Studentperspektiv

Sida	Stycke	Rad	Korrigering

Bedömningsområde: Arbetsliv och samverkan

Sida	Stycke	Rad	Korrigering